DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2021-11-22 09:32
Artikelns ursprungsadress: https://www.dn.se/arkiv/inrikes/kronikan-hans-bergstrom-9/

SVERIGE

KRÖNIKAN: HANS BERGSTRÖM

PUBLICERAD 2002-02-17

Percy Barneviks och Göran Lindahls fall handlar till det yttre om dels nivåer, dels procedurer. Är pensionsnivåerna försvarbara

Har avtalen tillkommit på ett riktigt sätt i förhållande till bolaget och dess ägare

I en intressant genomgång på DN Ekonomi (15/2) visar Dan Olsson att Barnevik valt den rätt vanliga metoden att låta en del av sin årliga lön och bonus gå in i en pensionsstiftelse i stället för att ta ut den som lön ett visst år. Om lön plus bonus är 25 miljoner per år, 20 miljoner går in i en pensionsstiftelse och avkastningen blir mycket god på grund av stigande börs och det handlar om sammanlagt 17 vd-år - då kan det samlade kapitalvärdet på pensionsavsättningen bli så här hög.

Är 25 miljoner kronor en orimlig årlig ersättning, inklusive bonus, för vd:n för en världskoncern

Det är en fråga för ägarna i förhållande till vd:n. Klart är att skillnaden i resultat för bolaget som följd av en sämre eller bättre vd kan bli mycket större än så här. Sett på det sättet skulle ägarna mycket väl finna det motiverat att betala extra för att få bästa möjliga vd. Men så tillkommer frågan vad en kvalificerad person verkligen begär för att ställa upp; anseende i världen och inre vilja att åstadkomma något är också faktorer som driver ledare, inte bara pengar. Vidare måste ett avtal vara uttryck för vad ägarna medvetet bedömt vara i bolagets och aktieägarnas bästa intresse. Det förutsätter att de vet vad som sker.

Utan att alla fakta ännu finns på bordet kan några iakttagelser göras.

Vad som nu visas är att det har växt fram inte bara en global ekonomi utan även ett globalt offentligt rum. Mellan skål och vägg har svenska storföretagsledare (andra än Barnevik) motiverat flyttning till metropoler som London inte bara med rationella argument utan också med lättnaden över att inte befinna sig i ständig svensk medial korseld. Nu visar det sig att brittiska och schweiziska tidningar inte är mer nådiga än svenska. Den som vill ha anseende kan inte fly, i en globaliserad informationsvärld. Den som tror att amerikanska företagsledare är skyddade från etiska och juridiska krav har inte följt kongressförhören kring Enron.

En annan viktig iakttagelse gäller ägarnas ställning. Även om ABB tycktes ha ovanligt tydliga ägare smittar nya strukturer av sig, genom att de sätter mönster för koncernledningars ställning. Det nya stora som sker är att privatkapitalismen ersätts av fondkapitalismen, särskilt i det stilbildande USA. Grundorsaken är den nya demografin. Mycket stora årskullar ("baby-boomers")

förväntas leva mycket länge och begär goda pensioner. Detta kräver gigantiska fondplaceringar som i stor utsträckning söker sig till börsen. Paradoxalt nog ökar det kortsiktigheten i ägandet. Kampen mellan fonder om att dra till sig pensionskapital driver fram krav på varje enskild fond att kunna visa upp hög avkastning månad för månad. Samtidigt anonymiseras ägandet. Fonderna vill vara fria att flytta placeringar, inte ta ett aktivt ägaransvar. Följden blir alltmer självständiga företagsledningar. Det problem som växer är kapitalisternas uttåg, inte deras frammarsch.

En del av det som nu manifesteras är samtidigt uttryck för övermod under 80- och 90-talen. Reaktionen nu kommer att leda till skärpning: mer kritisk syn på bonussystem, tydligare boskillnad mellan revisorsdel och konsultdel hos revisionsföretag, ökade krav på information från styrelser och myndigheter. Just när politikens anseende växer i förhållande till marknadens kan nästa överslag grundläggas, en övertro på de offentliga systemens förnuft och rättrådighet. Pendelrörelserna fortsätter. Jämvikten mellan olika krafter är svår men nödvändig att försöka upprätthålla.

Hans Bergström

hans.bergstrom@dn.se

08-738 10 10

TEXT

BERGSTRÖM-HANS

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt